

dens høiere ideale Side. Det er ved alle Tidens og fremmede Landes Erfaring godtgjort, at ikke alene for Retspleien, men for Folkets hele Udvikling i fristundet Retning, er en uafhængig Advocatstand af stor Betydning, og den vil den ogsaa hos os kunne faae. Men desuagtet kan jeg ikke gaae saavidt i idealistisk Opfattelse, at jeg ikke skulde være mig fuldt bevidst, at den første og nødvendige Betingelse for, at Advocatstanden opfylder disse Forbringer, er, at denne Stilling virkelig tilbyder tilstrækkelig gode Vilkaar. Der hører en vis Courage til at berøre dette Spørgsmaal, men jeg skal alligevel gjøre det. Naar vi tale om den praktiske Trang, der efter den nuværende Tilstand er tilstede omkring i Landet, da berører denne ikke paa, at der ikke har været en tilstrækkelig let Afgang til Høiesteret. Det har vistnok kun undtagelsesviis været Tilfældet, at man har banet sig Afgang til Høiesteret gjennem Fængsel; ellers har der altid været tilstrækkelig let Afgang til Høiesteret. Men det, der er den alvorlige Side ved Sagen og af en reen praktisk Natur, er, at kun hvor den hele Udenretspraxis — thi naar vi see hen til Retsfagernes Antal, og endnu mere, naar vi see hen til deres Værdi hele Landet over, er det klart, at de ikke ere tilstrækkelige til at skaffe Underhold for en dygtig Sagsførerstand — udøver tilstrækkelig Tiltrækning, kan man gjøre Regning paa, at Advocatstanden vil igjennem alle Instanser, og navnlig i de store Byer, kort sagt paa de vigtigere Punkter, have tilstrækkelig Tilgang af virkelig gode Kræfter. Der er i denne Henseende to praktiske Ulemper tilstede, nemlig for det Første, at denne Udenretspraxis, som er det væsentligste Grundlag for Advocatstanden som næringsdrivende Stand, paa mange Steder og i meget betydeligt Omfang udøves af Dommere og Dommerfuldmægtige. I hvilken Grad dette er stridende mod Parternes Ret, imod Statens Ret ligeoverfor dens Dommere og imod selve Retspleien, behøver ikke nogen lang Udvikling. Men der-

imod indeholder denne Lov ikke nogensomhelst Garanti, thi naar der tales om, at Advocatnæringen eller Beskikkelsen som Sagsfører ikke kan forenes med Stillingen som Dommerfuldmægtig, saa gjælder dette naturligtviis kun om den Side af Advocatens Virksomhed, som bestaaer i at møde for Retten, og det har naturligtviis aldrig fundet Sted her og kun ganske undtagelsesviis ved fremmede Retter, og Ulempen ligger heller ikke heri. Den anden Ulempe er, at der, til ubodelig Glæde for Befolkningen, under Navn af Commissionærer, eller hvad de ellers kalde sig, har udviklet sig en Klasse af Næringsdrivende, som høre til de i moralsk Henseende og tilbeels ogfaa i intellectuel Henseende, men i alt Fald i moralsk Henseende, lavest Stillede i vort Folk. Der er en Bande af Folk, som befatte sig med Udenretspraxis, med at skrive Documenter og Sligt, som i den Grad ere uvidende og i den Grad mangle Betingelserne for at kunne fortjene Befolkningens Tillid, at det er forfærdeligt, og der er gaaet uendelig megen Ret tilspilde ad den Vej. Dette med Hensyn til det Spørgsmaal, som jeg ikke vil gaae nærmere ind paa, i alt Fald ikke under denne Forhandling, men som fortjener en alvorligere Overveielse, end det synes, at den høitærede Justitsminister har ladet det blive til Deel, om der ikke kunde være Grund til at give en Definition af, hvad der hører til Advocatnæringen, og da i denne at optage en Bestemmelse i den nævnte Henseende, ikke fordi jeg hnder nogensomhelst Formindskelse i den personlige Frihed, men fordi det er ganske consequent, at ved en Virksomhed, der kræver visse Betingelser og giver visse Rettigheder, disse ogsaa ere bestemte, og fordi det i praktisk Henseende vil være den største Velgjerning mod selve Befolkningen, om dens Frihed i denne Henseende kunde ledes; ja, den ledes ganske vist, men den ledes i Reglen paa en uheldig Maade. Det er dette Spørgsmaal, jeg her blot har villet nævne. Om der i den Retning kan gjøres Noget, vil